

Oversigt over Plantesygdomme.

260. — Vintermaanederne og April 1943.

Der er for Vintermaanederne og April indkommet Beretninger fra 74 Medarbejdere; endvidere er der i Maanederne Januar—April incl. besvaret 916 Forespørgsler.

Lufttemperaturen laa i Førstningen af April omkring Middel, hvorefter den steg betydeligt og blev fra ca. d. 10. og Maaneden ud 3—5° C over Middel med de højeste Temperaturer i Ugen fra d. 17.—24. Nattefrost forekom mange Steder i hele Maaneden.

Nedbøren naaede for April i Jylland og paa Fyn omtrent Normalen, medens den paa Øerne Øst for Storebælt blev 10—18 mm under Normalen. De største Nedbørsmængder faldt i Ugen: 24. April—1. Maj. For de forskellige Landsdele blev Nedbøren i mm følgende med Normalen i (): Vendsyssel 40 (40), Vestjylland 38 (40), Midtjylland 38 (41), Østjylland 33 (42), Sydjylland 39 (41), Sønderjylland 38 (43), Fyn 38 (39), Midt- og Vestsjælland 25 (36), Nordøstsjælland 22 (40), Sydøstsjælland og Møn 27 (37), Lolland og Falster 28 (37) og Bornholm 20 (36).

SYGDOMME PAA LANDBRUGSPANTER. KORN.

Rug og Hvede synes som Helhed at have overvintret fortræffeligt, dog nævnes i 12 Beretninger af 36, at Plantebestanden i Rug mange Steder fra Vinteren var ret tynd. I enkelte Tilfælde har man maattet pløje ikke saa faa Marker (Kr. Hougaard, Hurup; Jørgen Larsen-Ledet, Dybvad; Sv. Aa. Rasmussen, Mariager). Om Aarsagerne til den tynde Bestand synes der at være Tvivl, og der nævnes for tidlig eller for sen Saaning, daarligt, vaadt Saabed, ringe Spireevne og Mangel paa Afsvampning. I Løbet af Foraaret er dog mange af de tynde Marker blevet bedre.

Sneskimmel (*Fusarium minimum*). Angreb omtales kun i 10 Beretninger af 36, og som Regel var Angrebene svage og fandtes kun i enkelte, smaa Pletter. Der anføres dog fra enkelte Egne stærke Angreb, der især synes at have været hyppige ved stærkt Snelæg paa optøet Jord (P. Grøntved, Næstved; Jørgen Larsen-Ledet, Dybvad, og P. M. Dreisler, Assens). Angrebene synes at være fundet baade efter afsvampet og uafsvampet Saasæd, der paa Grund af daarlige Høstforhold ofte har haft en mindre Spireevne end sædvanligt.

Spiring hos Vaarsæd synes som Helhed at have været god, men der nævnes dog nogle Tilfælde, hvor Havre har spiret meget mangelfuldt (Mogens Hansen, Toftlund; M. Greve, Roskilde, og N. Engvang Hansen, V. Hassing). Her som i andre 7 Tilfælde (P. Grøntved, Næstved), hvor Kornet maatte saas om, formoder man, at den mangelfulde Spireevne skyldes de vanskelige Bjergningsforhold i 1942.

Manganmangel, Lyspletsyge, var tydelig i Rug o. Midten af April (J. J. Jakobsen, Grindsted; P. O. Overgaard, Holstebro, og A. Pedersen, Varde).

Kaliummangel var fremtrædende hos tidligt saaet Byg før Midten af April.

Kuldeskade hos Byg var almindelig i sidste Halvdel af April.

BÆLGPLANTER.

Overvintring af Græs og Kløver var god baade for 1. og 2. Aars Marker.

Svidning af Lucerneblade foraarsagedes enkelte Steder af Kaligødning ved Udbringning i Foraaret, men Skaden var dog kun ringe, og den stærke Vækst rettede hurtigt Planterne.

Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*). Angrebet synes at have været almindeligt baade i Kløvergræsmarker og i Rødkløver til Frø; de stærkeste Angreb er fundet i Frøkløver. Planternes stærke Vækst i Foraaret har øjensynligt hjulpet til, at svage Angreb er blevet uden Betydning. I enkelte Egne har Kløvergræsmarkerne dog lidt stærkt under Angrebet (Johs. Johansen, Store-Heddinge; Ejvind Staunskjær, Kolind, og N. Engvang Hansen, V. Hassing). Angrebet var ofte meget stærkt i Frøkløver: »Meget stærke Angreb i praktisk talt alle Rødkløverfrømarker. Usædvanlig mange Marker er pløjet om. Antagelig drejer det sig om ca. 1 Trediedel af Rødkløverfrømarkerne, og det er særlig de Marker, hvor Kløveren er saaet paa stor Afstand, det er gaaet ud over. Der er ogsaa sket nogen Skade i Hvidkløveren. Men det har kun i faa Tilfælde været nødvendigt at pløje om« (Johs. Johansen, Store-Heddinge). Lignende stærke Angreb blev iagttaget af: M. Greve, Roskilde; K. M. Nielsen, Roskilde, og Fr. Nielsen, Haderslev. Et ret kraftigt Angreb paa 10 Aar gammel Lucerne blev iagttaget ved Odense (A. Hansen).

BEDEROER.

Frøafgrøderne har overvintret godt. Frostskade i Kule synes ikke at have forekommet. Men mange Steder er der sket ret stor Varmeskade i Kuler, der har været dækket tidligt og stærkt, men Forraadnelse

har ikke været hyppig. Derimod var stærk Spiring i Kuler yderst almindelig overalt i Landet, og det fremhæves, at denne gav et ret stort Tab. I flere Beretninger skrives om, at der endnu gøres alt for lidt for at holde en passende Temperatur i Kulerne, hvorved det bemærkes, at tidlig, delvis Afdækning af Kulerne i Februar—Marts, saafremt Vejret tillader det, ikke er almindelig.

KAALROER, KAAL O. A. KORSBLOMSTREDE.

Frøafgrøderne synes at have overvintret fortræffeligt.

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*). Stærkt Angreb blev konstateret i Frøkaalroer ved uheldigt Sædskitte (M. Greve, Roskilde).

KARTOFLER.

Frostskade i Kuler har ikke været af Betydning. Derimod synes Vaadforraadnelse at have været yderst almindelig og stærk mange Steder. Der er modtaget 45 Beretninger, og i 16 af disse skrives om stærk Vaadforraadnelse. Tillige er der modtaget 21 Prøver, der var stærkt ødelagte af denne Forraadnelse, der ofte saas i Forbindelse med Varmeskade (Iltmangel). I Beretningerne fremhæves, at Aarsagerne til den stærke Vaadforraadnelse antagelig maa søges i Kuling af vaade Kartoffler under de ret uheldige Vejrforhold i Efteraaret 1942 og stærk og tidlig Dækning, der kan have fremkaldt Varmeskade (Iltmangel), som indleder Forraadnelsen, samt Mangel paa Ventilation i Kulerne eller Mangel paa Pasning af de Ventilationsindretninger, der har været foretaget.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Tørforraadnelse var ret almindelig ved Optagning, men den synes ikke at have bredt sig særlig stærkt under Opbevaring.

Pletter paa Knoldene (Kuleskade), der var almindelige i Foraaet 1941 og 1942, er i Aar kun iagttaget paa nogle faa indsendte Prøver.

Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*). Stærke Angreb blev konstateret paa indsendte Prøver.

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PAA HAVEBRUGSPLANTER. FRUGTTREER OG FRUGTBUSKE.

I Aar er der heldigvis ikke meget at skrive om Frostskade. Vi har dog haft et Par Tilfælde, hvor der er en Del Knopper, henholdsvis paa 8-aarige Æbletræer og paa gamle Pærer og Blommer, som ikke har villet bryde, og hvor Skaden maaske kan sættes i Forbindelse med Frostskade og daarlig Modning.

Paa Æbletræerne saa en Del af Knopperne ud, som om de havde været døde længe. Antagelig skyldes det i dette Tilfælde en daarlig Modning i Fjor og derfor Ømfindtlighed for den stærke Kulde, der kom sidst i November.

Paa Pæretræerne skyldes Skaden utvivlsomt for en stor Del meget

stærkt Skurvangreb i Fjor og ogsaa i tidligere Aar. Skaden er saa nok øget ved daarlig Skudmodning og dermed følgende Svækkelse af Frost.

Blommetræerne var mere mærkelige; Knopperne havde øjensynligt været friske indtil for ganske nylig, men nu var de helt tørre, selvom Grenene tilsyneladende var friske og sunde. I nogle Partier i Kronerne var der visne Knopper, i andre var der helt sunde Blade og Blomster, saa intet tydede paa Sprøjteskade, thi da maatte man have ventet, at der fandtes Mellemstadier imellem de helt visne Knopper og dem, der har givet helt sunde Blade og Blomster.

Æblernes Holdbarhed har været noget forskellig, men vistnok gennemgaaende god. I mange Tilfælde er Æblerne ikke blevet opbevaret saa længe som ellers, saa man har ikke set Opbevaringen i den sidste vanskelige Tid.

Fra Skive skrives, at Cox' Orange og dennes Varieteter ikke har været saa holdbare som sædvanlig, men at Bramley, Boiken og Tønnes endnu er fine (J. C. Myrhøj). Ved Spangsbjerg har Grænge Kalvil holdt sig saftspændt lige til Indberetningen sidst i April (E. Christiansen). Fra Fuglebjerg skrives d. 24. April, at Bismarck af Størrelse I har et smukt Ydre, men er mørk og blød indvendig, Størrelse II er nogenlunde frisk, Cox' Pomona er endnu gode, faste og saftige. Høve, Belle de Boskoop og Koldemosegaard er friske, men Huden er handskeskindsagtig, Dume-low kan have en mørk Plet ved Kærnehuset. Æblerne er opbevarede i et Kølerum, hvor der dog ikke har været foretaget Køling (N. Flensted-Andersen). Paa Næstvedegnen har Holdbarheden absolut været god, dog har Belle de Boskoop været meget indtørret og gummiagtig, formentlig fordi den ikke har naaet at modne i den forløbne Sommers korte Vækst-tid (M. E. Elting). Kærneraad har været almindelig paa Æbler, der ellers saa friske ud (A. Klougart). Baade fra Lolland-Falster og fra Sydfyn skrives, at naar Æblerne ikke alle Steder har holdt sig tilfredsstillende, skyldes det dels, at Opbevaringsforholdene ikke er gode alle Steder, og dels at Æblerne mange Steder har været skurvede og derfor uegnede til Opbevaring. Fra Sydfyn skrives, at som Helhed har Holdbarheden været lidt under Middel (J. Klarup-Hansen, Hans Larsen).

Ved Lyngby har saavel *Gloeosporium album* som *Gloeosporium perennans* været alvorlig i flere Sorter, *G. album* særlig i Cox' Orange og Vinter Rambour.

KØKKENURTER.

Der har været en Del Vanskeligheder med at opbevare Gulerødder, Hvidkaal o. s. v. tilstrækkelig køligt i Vinter. Opbevaringsproblemerne har været ganske modsatte de sidste tre Vintres. Maaske er den nu efterhaanden tillærte stærke Dækning af Kulerne mod Frost ogsaa blevet praktiseret i for høj Grad i Aar.

Mosaiksyge i Tomater har vist sig i usædvanlig Grad paa Fyn. Det undersøges nu, om der kan være nogen Sammenhæng herimellem og Tørring af Tobak i Tomathusene (Chr. Fich).

PRYDPLANTER.

Tulipanerne har i mange Tilfælde svigtet i de første Hold, saaledes at 30—60 pCt. ingen Blomst har givet. Da de senere Hold af de samme Sorter har udviklet sig tilfredsstillende, maa det sikkert forklares som en forsinket og daarlig Udvikling af Løgene paa Grund af den daarlige Sommer (A. Klougart).

Paa Friland synes Tulipanerne næsten alle Steder at være overvintret godt. Der skrives dog fra Næstvedegnen, at en Del Tulipaner slet ikke er kommet op, selvom Løgene var friske i Efteraaret (M. E. Elting).

Tulipan-Drueskimmel (*Botrytis tulipae*) har hidtil ikke været slem, fra Sydfyn meldes dog, at den har været ret udbredt i dette Foraar (Chr. Greve). Ved Næstved forekommer den ogsaa ret hyppigt, selvom det ikke er ret mange Planter, der er angrebet.

Vintergæk-Drueskimmel (*Botrytis galanthina*) har atter i Aar ødelagt en Mængde Vintergækker ved Næstved (M. E. Elting).

Narcisser, saavel Paaskeliljer som Pinseliljer, dog maaske mest Paaskeliljer, giver flere Steder meget faa Blomster i Aar, naar hertil saa kommer det, at der i de forudgaaende Aar er frosset mange Paaskeliljer bort, er det meget sparsomt med Paaskeliljerne i Aar.

Vi har faaet flere Hold Paaskeliljer til Undersøgelse, hvor Toppen var meget daarligt udviklet, og der var næsten ingen Rødder. I eet Tilfælde kunde vi faa nærmere Oplysninger, og det viste sig da, at vor Formodning om sen Lægning var rigtig. Løgene har inden Lægningen haft en Del Rødder fremme, disse er saa tørret ud, og de har ikke kunnet danne nok nye Rødder.

Løvemundskimmel (*Peronospora antirrhini*) er set i Løvemund i Bæk i et Gartneri i København. Angrebet var stærkt; Bladene, især de unge, var smalle og noget indadrullende, og paa Undersiden havde de en let, graalig Svampebelægning. Planterne havde staaet for længe, før de var blevet prikket; Angrebet hemmede dem stærkt i Udvikling.

Denne Svamp er tidligere set her i Landet paa den vilde Løvemund (*Antirrhinum orontium*), men ikke paa den dyrkede (*A. majus*), men den er set paa denne Plante i Irland i 1936 og i England i 1937.

Her i Landet iagttoges Angrebet først paa Sorten »Fakkel« og bredte sig saa videre til flere andre Sorter. Et Par Sprøjtninger med Bordeauxvædske synes at have hemmet Angrebet.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSPLANTER. KORN OG GRÆSSER.

Gaasebillelarver (*Phyllopertha horticola*). Ved Ruds Vedby fandtes Larverne 2 Steder i Rug paa Sandjord. Rugen var pletvis helt ødelagt. Larverne fandtes i Januar i en Dybde af 50—100 cm (H. Christiansen). Fra Dybvad skrives, at Larverne i en enkelt Rugmark har gjort saa stor Skade, at 3 Td. Land har maattet pløjes om (J. Larsen-Ledet). Paa Grindstedegnen findes Larverne i gammelt Græs uden dog

at have gjort nævneværdig Skade (J. Jakobsen). Spredte Angreb er set ved V. Hassing (N. Engvang Hansen). Den 4. Maj modtoges en Sending Pupper.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Fra adskillige Egne af Landet er der indkommet Beretninger om alvorlige Angreb i baade Vinter- og Vaarsæd. Ogsaa om Angreb i Kartoffelknolde foreligger der Meddelelser.

Moseblødbillen (*Dascillus cervinus*). Larven af denne Bille har efter snart en Menneskealders Ubemærkethed optraadt skadeligt i Stigmosen ved Hæsnæs paa N.Ø.Falster. Mosen blev drænet i 1941—42 og pløjet i Maj 1942 og tilsaaet med Havre. Ved Pløjningen fandtes Larverne i enormt Antal og efterstræbtes af store Skarer af Fugle (Maager, Stære o. a.). Paa store Pletter i Mosen vilde intet gro. I de gamle Grøfter fandtes endnu Larver i Februar 1943 (Rs. E. Rasmussen).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Fra Sjælland foreligger der kun Beretning om et enkelt Angreb. 5 Indberetninger fra Jylland omtaler svage, 3 stærke Angreb fortrinsvis i Vaarsæd, men i et Tilfælde ogsaa i Kaalroer. De betydeligere Angreb fandtes ved Sinding (S. Nør-lund Christensen), Filskov (E. M. Nielsen), Grindsted (J. J. Jakobsen) og Varde (A. Pedersen).

Haarmyglarver (*Bibio sp.*). Fra Stevns skrives om et stærkt Angreb i Byg (J. Johansen). Endvidere skrives om et alvorligt Angreb paa $\frac{1}{2}$ ha Byg efter Roer ved Skråbelev paa Langeland (A. K. Rasmussen).

Fritfluellarver (*Oscinis frit*). Angreb i Vintersæden er kun konstateret i ganske faa Tilfælde, saaledes ved Roskilde (M. Greve) og Toftlund (Mogens Hansen).

Brakfluellarver (*Hylemyia coarctata*). Fra Løgstør skrives om et stærkt Angreb i Rug saaet efter Græs, der blev pløjet efter Høhøsten.

BÆLGPLANTER.

Bladrandbiller (*Sitona lineata*). Paa Virungaard ved Lyngby er iagttaget et stærkt Angreb paa Ærter og svagere paa Hestebønner. Angrebet synes at være værst i den Side, der vender ind mod et Hegn (A. Larsen).

KORSBLOMSTREDE.

Glimmerbøsser (*Meligethes aeneus*). Disse Skadedyr er allerede livligt paa Færde. Fra Lolland-Falster skrives: »Glimmerbøsserne tog voldsomt fat i de Turnipsfrømarker, der inden Paaske var i begyndende Blomstring« (Rs. E. Rasmussen).

Jordlopper (*Phyllotreta spp.*). Fra Lammefjorden skrives: »Saa tidligt som midt i April ødelagde Jordlopperne næsten alle Radisplanterne i en Have« (H. Jensen). Fra Horsens: »Jordlopperne har allerede nu d. 23/4 hærget slemt paa Radiser i Drivbænke og paa Friland« (Chr. A. Nørholm). Fra Nykøbing Falster skrives, at Jordlopperne tog ret voldsomt fat i Tiden indtil Paaske. 5 Tdr. Land med Kaalroer blev raseret (Rs. E. Rasmussen).

FRUGTTRÆER OG FRUGTBUSKE.

De første Bladlopper (*Psylla mali*) var ved Lyngby klækket d. 8. April.

Frostmaalerlarver (*Cheimatobia brumata*), Knopviklerlarver (*Tortricidae*) og Bladlus (*Aphididae*) saas paa Frugttræerne d. 16. April.

Pæregalmyggene (*Contarinia pyrivora*) begyndte at klækkes lige før Paaske (20. April).

Hindbærmøllet (*Incurvaria rubiella*). I nogle Haver ved Lyngby fandtes Angreb af dette — ikke særlig hyppige — Skadedyr.

PROSPER BOVIEN.
